

13. May. 1843

FACTS

Date:

13. May. 1843

Page number:

Dagbog B, side 54-55

TRANSCRIPTION

13 May.

Vor Tid har vist sin store Betydning derved: at den kæmper for sin borgerlige Frihed. Jeg kan vel agte dens Bestræbelser, men ikke synderlig sympathisere dermed, jeg saares som Menneske og Kunstner ved at see Religion og høiere Interesser satte til side for de materielle. Religiositeten er svag, og denne Svaghed ligger dybere begrundet end i en forældet Form for vor Statsreligion, en Form, der dog har tabt sin Agtelse hos Masserne. Gid vi ingen Statsreligion havde, man maae give den den deiligste Form, den vil dog forældes. Men Ulykken ligger desværre langt dybere; den egentlige Kjærne er ormstukken, Troen er svækket. Kan Troen atter bringes tillive, da vil Kristendommen paa ny bære velsignede Fruger, men ingen nye Kirkeform kan hjælpe os. Det er sørgeligt at see: af vore 6 theologiske Professorer, Clausen,¹ Engelstoft,² •55• Hohlenberg,³ Scharling,⁴ Martensen⁵ og Rasmus Nielsen,⁶ har maaskee ikke een den barnlige Tro, men sætte istedenfor den: kold Fornuft eller Philosophi. Maaskee gjør jeg dem Uret. Derfor maa jeg skatte Grundtvig saa høit, fordi han strent holder ved den gamle Tro, der maaskee aldrig vil faae Liv hos Massen af Folket i den Skikkelse, hvori den fremtræder i hans Prækener og hele religiøse Virksomhed, men som dog er den ene saliggjørende, [overstreget: og] urgamle og evigunge Tro paa en treenig Gud. Denne barnlige Tro mener jeg vil aldrig uddø, den vil i den ryggesløseste, i den meest philosophisk-selvkløge Periode dog leve i mangt et fromt Gemyt, og derfor vil den vel ogsaa altid have sine Forkæmper; en af dem og en dygtig er Grundtvig, der, skjøndt i saa Meget Oponent, dog mægter at holde sig opreist i den rivende Flod. Selv har jeg den ikke denne barnlige Tro, men: gid jeg aldrig maa agte den ringe! Jeg indseer det uhyre farlige i at indbilde sig at være i Besiddelse af den, og saaledes udhule Grunden, hvorpaa min hele Bygning skulde hvile – jeg har den ikke, det falder mig tungt, ja umuligt at troe Meget i Biblen, det er det stygge Stempel, som Tiden ogsaa har brændemærket mig med, det Stempel, som gjør det umuligt for mig, hvad jeg i mit Mismod saa gjerne vilde, at tilhøre, at leve i en svunden Tid, der staaer glædeligere for mig end vor.

¹ H.N. Clausen (1792-1877), professor fra 1822, sidenhen medlem af den grundlovgivende forsamling.

² C.T. Engelstoft (1805-1889), ekstraordinær professor fra 1834, sidenhen biskop på Fyn.

³ Matthias Hagen Hohlenberg (1797-1845), professor siden 1831.

⁴ Carl Emil Scharling (1803-1877), professor siden 1834.

⁵ Hans Martensen (1808-1884), professor siden 1840, sidenhen biskop over Sjælland.

⁶ Rasmus Nielsen (1809-1884), professor i filosofi siden 1841.

saar uendelig meget af, vii var den begraet, som da
jy fik den af Fader; men mellem Nalderne stod
dog endnu enkelte af Blomstene og der var en
sig Flor af de yndige smaa blaae, man fer
saes Ubestandigheds Skjold, har kaldet: Mandstro
(Männestron). Nede ved Stenbærken var jy, hvor
fra det lille Parti er tagt, jy i denne Tid har
mødt paa. Hvorfor kunde vi him i fem Aar leve
i dette lille Paradis?

13 Maj

Vor Tid har vist sin store Betjæning derud: at den
kammer for sin borgerlige Frihed. Jy kan id
agte dens Beskræbelse, men ikke synderlig sympathi
sere derind, jy saares som Menneske og Kønstru
ved at see Religion og hine Interesser satte tilside
for de materielle. Religions-toten er svag, og denne
Svagbed ligger dybere begrundet end i en færdig
Form for vor Statsreligion, en Form, der dog har
talt sin Agtelse hos Massen. Tid vi ingen Stats
religion havde, man maa give den den deiligste
Form, den vil dog færdiges. Men Ulykken ligger
desværre langt dybere; den egentlige Kjerne er
arm stærken, Traen er svækket. Kan Traen
atter bringes tilbage, da vil Kristendommen paa
ny have velsignede Frugter, men ingen nye
Kirkeform kan hjælpes os. Det er sørgeligt at see:
af vore 6 theologiske Professorer, Glansen, Engeltøft,

55

Haklenberg, Scharling, Martensen og Kasinus Nielsen,
her maaskee ikke een den haarlige Tro, men sette
istedenfor den: kald Fornuft eller Philosophi. Maaskee
gjør jeg den Mekt. Derfor maa jeg skatte Grindtæg
saa høit, fordi han strengt holder ved den gamle
Tro, der maaskee aldrig vil paa den her Maaske
af Folket i den Skikkelse, hvori den fremtræder i hans
Prædiken og hele religiøse Virksomhed, men som
dog er den ene saliggjørende, og iengang og evigvarende
Tro paa en treenig Gud. Denne haarlige Tro mener
jeg vil aldrig inddø, den vil i den riggesløseste, i
den meest philosophisk selvkloge Periode dog leve
i mange et fromt Gemt, og derfor vil den vel ogsaa
altid have sine Forkæmper; en af dem og en
dygtig og Grindtæg, der, skjundt i saa Meget Op-
ment, dog mægter at holde sig opreist i den ruden-
de Flod. Selv her jeg den ikke denne haarlige Tro,
men: gid jeg aldrig maa agte den ringe! Jeg ind-
seer det uhyre farlige i at indbilde sig at være
i Besiddelse af den, og saaledes indbilde Grunden,
hvorpaa min hele Bygning skulde hvile - jeg har
den ikke, det falder mig tungt, ja uimuligt at træ
Meget i Biblen, det er det stygge Stempel, som Ti den
ogsaa har brændemærket mig med, det Stempel,
som gør det uimuligt for mig, hvad jeg i mit Wis-
mad saa gjerne vilde, at tilhøre, at leve i en stunden
Tid, der staaer glædeligere for mig end nu.